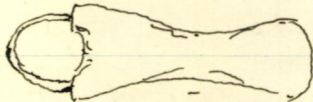

NORSK ETNOLOGISK GRANSKING

Emnenr. 7.Fylke: Sogn og Fjordane.

Tilleggsspørsmål nr.

Herad: Hornindal.Emne: Skav.Bygdelag: Nordstranda.Oppskr. av: Rasmus Kavelsaker,Gard: Navelsaker(adresse): Hornindal.G.nr. 9 Br.nr. 5A. Merk av om oppskrifta er etter eiga røynsle. og fråB. Eller om den er etter andre heimelsmenn: (ta også med alder, heimstad, yrke):

- SVAR
1. 2. I Hornindal har vore og er høg viktigaste foret for brisken
 pen. For attåt som skal røyke og gjer avdrætten beire,
 er hjelpefor. Det kan vere brukt heile vintren.
 Nødfor er det når det vert knapt med høg som varen,
 og ein brukar det for å berge krøtera fram på grønsgras
 set.
- 3 Skav er botken av ymse treslag, som vert sanna av med
 kviiv, halekviiv eller baudkviiv, eller og skjerve av med
 ein skavl, laga av ein noko slette tjå, bøygd og festa
 til eit trehandtak, som risset sijner:
- Bøygd tjå: Trehandtaket på
 ein skavl.
- Infinitiv: å skave, presens: eg skjer, imperf.: eg skov, perf. partisipp:
 eg har skjerve.
4. 5. I vår bygd har skav vore brukt til krøtefor, somme brukar
 rognebark like frå høstet av, då er det hjelpefor, kan gjer
 rer mjelka feitare og smøret gulare
 Ved Mariness vert også osp og alue mytta for å hjelpe
 på høg mangelen, då er det nødfor. Ein helt rogn og alue
 best. Ospebotken set smak på mjelka og gjerer smøret
 kvitt.
7. Grauekona her er nora om fjellet eller frå Bsdal, Volta,
 der hadde dei det ortaket:
- Selja svelter,

2
Hegg set onerg i bein,

men rogneu reiser kyrra av bús,

8. Kyrra fekk rognebotken áleins til kvelds, og átt godt opp átt. Ein rogg gjerne alen og bjórk og hálte heim på tímnet, og der gjerne geitene i þróen og átt kúppar og graune krister, og þó botken av aluen, det var onn väreu. Skav og krister av áre vilde krótera íkkje meke av.

10-16

I Pergara var god arbeidshjelp. Dei kójkde medplede på iseu út i stranda, 3 karar vóð i þróen opp i stranda og nava kvar þine, aluar, rogg kristerne med på iseu, kom þó heimatt med store skavlass. Dei 3 systekna hos krútt vóð i þróen inn opp under Nakkun, nava oluar, og kom roggande heim på tímnet med frínge alurozer. Dei kínde og ha rogn med. Þú var dúvát, frójtke og svoltne. Men krútt hógg skavvedun av i breunved. Leugd og bar inn i varme stova. Dette var gjerne i þrólozþingra onn väreu. Dei týnne kristerne og kúppane (brommet) gav ein gjerne kyr, þau og geit þom det var, og dei átt alþauau, men botken på aluen flakke ein av, rognebotken þrnia eller skov ein av. Den mat líkte kýrne þers godt.

Det var i 1890 ára, far kójkde nokre aspestrongar heim på tímnet på snófóra. Der þrnia vi botken av dei medbaudekrútt, den ljósgróne og fíne, íkkje den þvarte, sprúkkue, kjúkkue og harde med onn rotta (Korpebotk kalte í det). Vi var og inn opp til Tverrgarden, der þó fríne asper, ei var þlesa over, hareu hadde vore og krítgnete kristerne. Líka hareu botken, máttke kýrne og líke honnu. Vi hógg med nokre av dei aspeue, og þó þrnia vi botken av dei der dei lógg med baudekrútt. Skavet þauða vi þauau i sekker og bar det heim. Kýrne fekk det, og átt det - onn íkkje þó godt. Dei máttke íkkje fó for míkkje av det, ellers fekk dei týnna mage eller skjeta, og þó vilde det meke aspeusmak på mjelka, og snóret

3

verke kvitt. Dei omia stovngane ved Tverrgarden og
pa fuset, hadde vi nest til vatnet, og brukte dei til palan
og raneved at ei steinbriggje vi sette istand.

20.26. Nedan ein skjerv av, er skavved, ein kjeps er skavkjeps,
botken ein skjerv av, kallast skav. Skavveden er god
brenneved, serleg almskjepsane. Rozneskav myttar
ein enda til hjelpefor, det er gamlekarane som sit
inne ved omnen og omiar eller skjervar rozne-
kjepsane-vinterbrane og kveldsael.

Krottalet er no sett høveleg til formengde, men
enda kan det i lange isvinterar og seine vinar vere
trong om nødfor, og då er det på skavskog og heike
heime skavved og bjørkeris.

Navelsaker, $\frac{27}{3}$ 48.

1393